

SUHI POTOK, PREPIŠNA POKA Z NESKONČNIM DELOVIŠČEM

Tomaž Krajnc

Na gozdnatih pobočjih Pokljuke, zahodno od Medvedove konte in v neposredni bližini odcepa za Planino Velika raven, se skriva brezno, ki je od leta 2022 postalo eno zanimivejših prizorišč zimskega nabiranja kilometrine. Jama, poimenovana Suhi potok pri odcepu za Planino Velika raven se odpira na robu vrtače v tipičnem smrekovem gozdu, razčlenjenem s številnimi površinskimi depresijami. V poletnem času dostop od avta do jame traja približno pet minut. Zimski dostop pa je odvisen od dejavnosti GG Bled oziroma od tega, kako pluzijo okoliške gozdne ceste. Ob zimah z malo snega je dostop podoben poletnemu, ob izdatnejših snežnih pošiljkah pa je treba kreniti s planine Kranjska dolina, kar pomeni slabo uro hoje. Severni stranski vhod v jamo je ožji in navpičen, južni pa predstavlja prehod iz stranskega dela vrtače v brezno. Vhodno brezno predstavlja 40 metrov globoko vertikalno, ki je razčlenjena s policami in sledovi nekdanje struge oz. meandra. Od tu tudi izvira ime jame. Morfologija vhodnega dela in tudi samo zastajanje vode v okolici jame dajeta slutiti, da je jama v glacialni fazi najverjetneje predstavljala večji ponor vode. Vhodni del je zaradi nevarnosti padajočega materiala in zimskega zmrzovanja vrvi tehnično zahteven.

Po spustu v vhodno brezno pridemo v prvo dvorano, veliko približno 10 x 5 metrov. V njej se proti vzhodu nahaja stalna luža vode, po tleh pa leži večja količina smrekovih debel. Ta gmota debel je gotovo eden zanimivejših detajlov jame. Možno je, da so jih v jamo nameroma zmetali gozdarji, morda iz radovednosti, da bi slišali, kam padajo. Povsem izključena pa ni niti možnost, da gre za ostanke nekdanje lesene konstrukcije, s katero so si okoliški pastirji omogočili pot do vode, ujete v vhodni dvorani.

Iz vhodne dvorane se proti jugu odpirajo slepi, ozki rovi proti površju, glavno nadaljevanje pa se nahaja proti jugovzhodu, kjer je razširjena ožina z največjim preprihom v jami. V zimskem času preprih vleče tako močno proti notranjosti jame, da ti nosi pesek v oči, zrak pa je tako mrzel, da si pred ožino kljub švicu od žimarjenja zapneš kombinezon do vrha. Sledi približno 20-metrsko brezno, za njim pa ozek prehod med podorom, ki je zdaj že v večji meri odstranjen. Za prekopenim podorom se znajdemo v kamrici na vrhu 45-metrskega brezna. To brezno se spušča v veliko dvorano,

ki se zvonasto razširja, kjer raziskovanje še ni končano, saj so potrebni dodatni pregledi oken za možnimi nadaljevanji. Prehod iz jame v globino se je odprl v skrajnem jugozahodnem delu velike dvorane, kjer je bilo treba prekopati del podora. Za njim se je odprl del jame, dolg približno 50 metrov, ki večinoma poteka v nestabilnem podornem svetu. Gre za nevaren predel z labilnimi skalami, kjer je gibanje zahtevno in počasno. Za daljšim podorom se jama spet sestavi. Meander pod podorom pripelje do 20-metrskega brezna s tekočo vodo, sledi več prekopenih ožin in manjših brezenc, ki nas pripeljejo do Božičnega meandra na globini 180 metrov. Premagovanju omenjenega meandra je bila posvečena celotna zima 2024/2025, po dolžini pa se lahko kosa z dolžino premaganega meandra z imenom Oltar 3. članu v

Surovki na Kaninu, ki predstavlja enega večjih inženirskih dosežkov te generacije. V tem delu se litologija jame spremeni iz prevladujočega apnenca v bolj dolomitiziran, peščen apnenec. Sledi 20-metrsko brezno, ki pripelje v moker, razčlenjen meander, kjer je možno večino odsekov prosto preplezati. Tudi v tem meandru smo premagali nekaj preozkih prehodov, eden od njih pa predstavlja tudi trenutno dno jame.

Jama najverjetneje sledi isti vzporedni strukturi oziroma prelomu kot niz kont severno od vhoda. Na robu najbolj zahodne od teh kont se je razvilo tudi Brezno pri Medvedovi konti. Kar še dodatno podpira vtis, da tu ne gre za naključno nastalo brezno, ampak za širšo posledico tektonske zgodbe območja in fluvio-glacialnega delovanja v preteklosti. Hidrogeološko gledano je danes objekt

Foto: Tomaž Krajnc

skromen, a sledovi na stenah vhodnega brezna kažejo, da je v preteklosti deloval kot lokalna drenažna baza za površinsko vodo. Do globine okoli 130 metrov je prisotno predvsem mezenje in kapljanje vode, nižje pa se vsaj pozimi pojavi minimalen stalni vodni tok. V jami se najde precej stare preperete sige, po meandrih pa precej jamskega mleka.

Tudi biološko jama ni prazna. V podornih delih je bilo najdenih precej drobnih kosti in lobanj navadnega netopirja, po rovih pa je bilo večkrat opaziti tudi precej svežih iztrebkov. Ti niso zanimivi samo z biospeleološkega vidika ampak

so v podornih delih predstavljali tudi sled za iskanje prehodov. V vhodni dvorani in veliki zvonasti dvorani smo našli še žive zelene žabe, opaženih pa je bilo tudi nekaj jamskih hroščev.

V jami smo od leta 2022 izvedli več kot 30 akcij pretežno v zimskem obdobju, pri čemer je bila večina napora posvečena premagovanju ožin, ki se začnejo že na globini 40 metrov. Glavnino terenskega dela v jami sva opravila Tim in Garmin. Ob zadnji merilni akciji v januarju 2025 smo se ustavili na globini 220 metrov, dolžina poligona pa je znašala 575 metrov. Do naslednje ožine

je ostalo še za slabo akcijo neizmerjene rova, ocenjena globina pri trenutno neprehodni ožini pa znaša slabih 250 metrov. Jamski rovi so od vhoda pretežno usmerjeni proti zahodu, na globini 180 metrov pa se obrnejo nazaj proti vzhodu, tako da je trenutno dno jame v tlorisu skoraj pod vhomom. V jami še naprej aktivno raziskujemo predvsem v zimskem času, ko je ostalo visokogorje težje dostopno. Skratka, konec jame še zdaleč ni dosežen. ■

RAZISKOVANJE JAM NA DOLENJSKEM – OKOLICA RATJA V LETIH OD 2022 DO 2024

Tim Berginc

Dolenjska s svojim razgibanim kraškim svetom skriva številne manjše in večje jame, ki pogosto ostajajo neopažene pod plastjo zemlje, grušča, skalovja ali rastja. Prav zato raziskovanje tamkajšnjih jam ni le vprašanje odkrivanja novih vhodov temveč predvsem vztrajnega pregledovanja terena. Na manjši površini, ki je bila že enkrat pregledana, se ob naslednjih

pregledih lahko vseeno odkrije kakšno novo luknjo, ki skriva vhod v jamo. Tako je najzahtevnejši del natančno pregledovanje terena in ocenjevanje, katero luknjo je smiselno razširiti in katera ne. Terenske akcije na Dolenjskem so v zadnjih letih pokazale, da tudi na videz skromne odprtine lahko vodijo v zanimive jame z brezni, kamricami, rovi in kapniškim okrasjem.

Raziskovanje jam je pogosto potekalo postopoma, skozi več obiskov in z veliko mero improvizacije in fizičnega dela. Prispevek predstavlja del teh raziskovanj ter povzema izkušnje s terena, kjer se radovednost, vztrajnost in veselje do odkrivanja prepletajo z zahtevnim, a nagradujočim delom v kraškem svetu.

Raziskave, predstavljene v prispevku, so potekale na več lokacijah kraškega sveta Dolenjske, predvsem v okolici naselja Ratje. Gre za razmeroma razpršeno, a med seboj primerljivo območje nizkega dinarskega krasa, kjer se jame pogosto odpirajo kot manjši, deloma zasuti ali komaj opazni vhodi. Raziskave so hkrati opozorile tudi na problem onesnaženosti nekaterih jam, zlasti v bližini cest in dostopnejših obmo-

čij. Kljub temu celoten pregled potrjuje, da je dolenjski kras še vedno odprt prostor za nova odkritja in da lahko prav vztrajno delo na navidez neperspektivnih vhodih pripelje do najzanimivejših rezultatov.

Spodaj bom v kronološkem zaporedju predstavil raziskave na danem območju.

26. 2. 2022, Odkopanka s paradajzarico na Kokošjem hribu – Taras Večerin, Luka Večerin in Tim Berginc
Vhod v jamo sta med pregledom terena našla Taras in Fosilc, ker je kamen dolgo padal, smo se odločili, da vhod velikosti pesti razširimo in raziščemo notranjost. Za kopanje in odstranjevanje skal smo potrebovali nekaj dni, saj je bil vhod zaprt z velikimi skalami, za odstranitev katerih smo potrebovali vitel. Po odprtju vhoda je bilo brezno dovolj široko za normalen spust v notranjost. V jamo smo se spustili vsi trije in začeli z merjenjem. Na dnu smo tudi malo pogledali za možno nadaljevanje med kamni, pri čemer je Fosilc odmaknil nekaj kamnov, pod katerimi se je skrivala paradajzarica. Zato smo prekinili iskanje možnih nadaljevanj v grušču in počasi odšli iz jame, saj je bila granata brez varovalke. Jamo smo tako varno izmerili in se vrnili na površino.

15. 5. 2022, Brezno veselega merjasca, Skedenc z zeleno zaveso na Višanjskem hribu - Taras Večerin, Luka Večerin, Darja Velušček, Matic Redelonghi in Tim Berginc
Kljub temu, da sem imel poškodovan prst, ki sem ga poškodoval na Poljani in dogodek opisal v eni od prejšnjih številk Glasu podzemlja, sem odšel iskat nove

Obhodna jama na Vršičku. Foto: Tim Berginc